

# PSYKISK HÄLSA I VÄSTRA GÖTALAND – EN SAMMANSTÄLLNING 2016–2025

Den inledande sammanfattningen är ett kort utdrag från sammanställningen som följer. Har du tid att läsa fyra sidor – gå istället direkt till den fullständiga sammanställningen som börjar på sidan 2. Sammanställningen bygger huvudsakligen på mötesanteckningar och mötesbilagor från Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) och Politiskt samrådsorgan (SRO). Fotnoter finns med länkar till fördjupad dokumentation.

## SAMMANFATTNING

2016 Överenskommelse "Stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa" sluts på nationell nivå.

Sedan 2016 har det funnits en strukturerad samverkan mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götalands län på länsövergripande nivå kring frågor rörande psykisk hälsa. Styrgruppen för psykisk hälsa i Västra Götaland bildades under hösten 2016, för att genomföra och följa upp den länsgemensamma handlingsplanen för psykisk hälsa i regionen.

2017 fattade huvudmännen beslut om en gemensam handlingsplan för psykisk hälsa för åren 2018–2020. Den förlängdes senare, först till 2022 och sedan till 2024.

Fördjupade och ambitiösa analyser/utvärderingar av handlingsplansarbetet har gjorts 2019 och 2021.

I april 2022 tog SRO ställning till förlängning av handlingsplanen till och med 2024, för att från 2025 kunna möta den tilltänkta, nya nationella strategin på ett bra sätt. Tanken var att under tiden arbeta med de utvecklingsområden som den fördjupade analysen hade pekat på. Dessa rörde såväl fördelning av medel som organisation, ledning och styrning, liksom aktiviteter inom handlingsplanens mål.

Styrgruppen arbetade till och med år 2024, och avslutades av VVG samtidigt som den länsgemensamma handlingsplanen för psykisk hälsa avslutades. Från 2025 gäller den nationella strategin för 10 år framåt.

Under 2024 påbörjades de länsgemensamma dialogerna kring hur arbetet framåt skulle se ut. VGR:s hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektör tillsammans med kommunalförbundens direktörer ställde sig i maj 2024 bakom ett uppdrag om översyn av samverkan inom området. Översynen skulle synkroniseras med den nya nationella strategin för psykisk hälsa och suicidprevention. Översynen färdigställdes hösten 2024. (Bilageras.)

I avsnitt 1 beskrivs befintlig styrning och ledning, liksom hur statsbidragen har hanterats.

I avsnitt 2 beskrivs befintliga nationella och länsbaserade nätverk inom området.

I avsnitt 3 beskrivs en sammanfattande målbild och ett antal principer eller huvudinriktningar punktas upp. Tre behovsområden/processer för de kommande åren adresseras och beskrivs i den sammanfattande målbilden: suicidprevention, barn och unga, samt samsjuklighet.

I avsnitt 4 återges förslag på struktur för hantering av statsbidrag inom området. Förslag på struktur för hantering delas upp i två steg:

1. De redan identifierade behovsområdena är utgångspunkten för det länsgemensamma och delregionala arbetet under 2025.

2. Varje länsdel, inom kommunalförbund med kommunerna respektive inom VGR, får i uppdrag att genomföra en behovsinventering för att fånga de lokala och länsgemensamma behoven utifrån nationella strategin.

Förslag lämnas också på hur en länsövergripande styrgrupp (chefsgrupp) med representation från parterna kan formars och vilket ansvar den skulle kunna ta. Vidare beskrivs hur de processer och aktiviteter som beslutas kan sedan utföras av parterna, vårdssamverkan eller civila samhället.

Den 6 mars 2025 ställde sig det politiska samrådsorganet SRO bakom förslag till fördelning av statsbidrag för 2025, samt att medlen rekvirerades av VGR.

Den 21 augusti 2025 får SRO skriftlig information i form av slutrapport Länsgemensam handlingsplan psykisk hälsa till och med 2024. Man får också muntlig information om att delregional behovsanalys ska göras. Slutligen får man också en redogörelse för upplägg för handlingsplan 2025, och tilltänkt organisering. Här framgår vilka de länsövergripande gemensamma forum som finns och som tillsatts:

- Politiskt samrådsorgan SRO
- Länsgemensam chefsgrupp psykisk hälsa och suicidprevention
- Länsgemensam arbetsgrupp psykisk hälsa och suicidprevention

Utöver det beskrivs vilket uppdrag kommunalförbundens egen arbetsgrupp har i att samordna psykisk hälsa området för kommunerna utifrån beslutade prioriterade områden, samt att fördela arbetsuppgifter kommunalförbunden emellan.

VGR har för sin del beslutat att omhänderta den nationella strategin för psykisk hälsa och suicidprevention regionövergripande. Uppdraget från Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden är att ta fram en strategisk riktning och regional handlingsplan.

Den 16 oktober 2025 fick SRO information om – och ställde sig bakom – Länsgemensam handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention 2025. Det framgick att målet för 2025 var att etablera en långsiktig organisatorisk struktur för det länsgemensamma arbetet med psykisk hälsa i Västra Götaland; färdigställa behovsanalyser i varje delregion och i VGR; påbörja arbete med framtagning av en länsgemensam plan för 2026; samt bevara, bygga och bredda tidigare aktiviteter inom ramen för det länsgemensamma arbetet.

Utgångspunkten beskrivs vara att en handlingsplan ska tas fram under början av 2026, som ska ligga i linje med strategins fyra övergripande mål och dess sju delmål. Den ska också beskriva den långsiktiga länsgemensamma strukturen för det fortsatta arbetet inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

## SAMMANSTÄLLNING

År 2016 slöt regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) överenskommelsen "Stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa". Denna syftade bland annat till att stärka kommuner och regioner i arbetet med att främja psykisk hälsa, och att ömsesidigt arbeta för att minska den psykiska ohälsan.

Sedan 2016 har det funnits en strukturerad samverkan mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götalands län på länsövergripande nivå kring frågor rörande psykisk hälsa. Detta har varit ett krav och en förutsättning för de statsbidrag som lämnats. Styrgruppen för psykisk hälsa i Västra Götaland bildades under hösten 2016, för att genomföra och följa upp den länsgemensamma handlingsplanen för psykisk hälsa i regionen.

År 2017 fattade huvudmännen, efter rekommendation från SRO, beslut om en gemensam handlingsplan för psykisk hälsa för åren 2018–2020. Den förlängdes senare, först till 2022 och sedan till 2024. Syftet med handlingsplanens mål, aktiviteter och indikatorer var att sätta ljus på frågor där vi ville bli bättre i hela Västra Götaland – utveckla gemensamma insatser med tidig samordning, sömlösa vårdövergångar

och en god samverkan. Handlingsplanen var uppdelad i fokusområden med tillhörande mål för vuxna respektive för barn och unga. Bland målen för vuxna fanns ett avsnitt som särskilt berörde äldre.

Styrgruppen för länsgemensam handlingsplan för psykisk hälsa arbetade på uppdrag av Vårdsamverkan Västra Götaland, VVG. Styrgruppen tog fram handlingsplan, utvärderingar och förslag till VVG hur fördelning av medel skulle göras. När VVG hade tagit ställning tog politiskt samrådsorgan, SRO, ställning. SRO rekommenderade i sin tur huvudmännen att ställa sig bakom handlingsplanen, och besluta för egen del. VVG ingick i ställningstagandekedjan, eftersom ansvaret för genomförande av handlingsplanen låg hos delregional vårdsamverkan.

Styrgruppen hade ansvar för handlingsplan, indikatorer, delregional förankring, återrapportering till VVG och inrapportering till SKR (Sveriges kommuner och Regioner). Styrgruppen var också interim yta för samverkan inom kunskapsstyrning för psykisk hälsa.

Fördjupade och ambitiösa analyser/utvärderingar av handlingsplansarbetet har gjorts 2019<sup>1</sup> och 2021<sup>2</sup>, varvid vissa mindre justeringar gjordes. Vid den senaste analysen uttrycktes behov att utformningen av nästa handlingsplan skulle vägledas av en tydlig verksamhetslogik. Man menade att det utifrån handlingsplanens mål behöver finnas en tydlig koppling mellan hur resurser fördelas, vilka aktiviteter som genomförs, samt de effekter prestationerna får.

I mars 2020 tog VVG ställning även till Handlingsplan för suicidprevention i Västra Götaland 2020–2025. I maj samma år SRO tog i sin tur ställning på samma vis, och lämnade till huvudmännen att besluta.

I juli 2020 gav regeringen i uppdrag till Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen att ta fram underlag för en ny nationell strategi avseende psykisk hälsa och suicid. Den 28 april 2022 tog SRO därför, på inrådan av VVG, ställning till förlängning av handlingsplanen i Västra Götaland till och med 2024. Detta för att från 2025 kunna möta den tilltänkta nya nationella strategin på ett bra sätt. Tanken var att under tiden arbeta med de utvecklingsområden som den fördjupade analysen hade pekat på. Dessa rörde såväl fördelning av medel som organisation, ledning och styrning, liksom aktiviteter inom handlingsplanens mål.

Styrgruppen arbetade till och med år 2024, och avslutades av VVG samtidigt som man också avslutade den länsgemensamma handlingsplanen för psykisk hälsa. Från 2025 gäller den nationella strategin för 10 år framåt.

Inför 2023 gav kommunerna Västkom ett förändrat uppdrag där ansvaret för det länsgemensamma arbetet med psykisk hälsa flyttades till kommunalförbunden. Ambitionen var att fler frågor skulle hanteras delregionalt och lokalt, och endast frågor som tjänar på länssamordning ska hanteras gemensamt. Redan under 2023 började kommunerna via kommunalförbunden att diskutera hur man gemensamt skulle se på fortsatt arbete – vad som bör göras delregionalt och vad som behöver göras mellankommunalt eller gemensamt mellan kommunalförbunden, samt vad som behöver göras gemensamt i länet, med VGR.

Under 2024 påbörjades de länsgemensamma dialogerna kring hur arbetet framåt skulle se ut. VGR:s hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektör tillsammans med kommunalförbundens direktörer ställde sig

---

<sup>1</sup> [Fördjupad analys av vårdsamverkansområdenas organisering och genomförande av Handlingsplan psykisk hälsa 2018–2020](#)

<sup>2</sup> [Fördjupad analys av arbetet med handlingsplan psykisk hälsa](#)

den 27 maj 2024 bakom ett uppdrag om översyn av samverkan inom området<sup>3</sup>. Uppdraget skulle innefatta:

- En kortfattad beskrivning av befintlig organisering och styrning inom psykisk hälsa och suicidprevention i Västra Götaland.
- Kartläggning av nätverk inom psykisk hälsa och suicidprevention nationellt och i Västra Götaland.
- Identifiering av behovsområden/processer där det krävs samverkan mellan kommuner och region, på både delregional och länsövergripande nivå, de kommande åren.
- Framtagande av förslag på struktur för hantering av befintliga statsbidrag inom psykisk hälsa och suicidprevention i Västra Götaland

Översynen skulle synkroniseras med den nya nationella strategin för psykisk hälsa och suicidprevention. Utgångspunkten var att ta lärdom av och bevara det som fungerat tidigare, och förändra det som ansågs behövas för ett mer strukturerat, förankrat och strategiskt arbete inom psykisk hälsa och suicidprevention i Västra Götaland. Subsidiaritetsprincipen skulle finnas med som genomgående perspektiv i arbetet.

[Översyn av behov av länsgemensam samverkan kring psykisk hälsa och suicidprevention i Västra Götaland](#) färdigställdes hösten 2024.

I avsnitt 1 beskrivs befintlig styrning och ledning, liksom hur statsbidragen har hanterats.

I avsnitt 2 beskrivs befintliga nationella och länsbaserade nätverk inom området. Här återges även vad som inte upplevs fungera utifrån befintlig organisering, avseende såväl förankring, styrning och mandat som genomförande/utförande. Vidare anges att det främjande och befolkningsinriktade arbetet är för begränsat, och att andra aktörer behöver involveras.

I avsnitt 3 beskrivs en sammanfattande målbild och ett antal principer eller huvudinriktningar punktas upp. Bland annat lyfts att det behövs en struktur som ska fungera oavsett om framtida statsbidrag är riktade och utgår ifrån en överenskommelse, eller om de är förordningsstyrda. Förslaget är att beslutmandatet lyfts från vårdsamverkan till parterna, och att ledningsstruktur och att formulera uppdrag för genomförande ska utgå ifrån parterna, kommun och region. Vidare anges att en nationell strategi kan ersätta handlingsplaner som övergripande styrdokument, men att genomförandet i högre grad kräver riktade uppdrag. Man föreslår också att det "primära" arbetet flyttas till länsdelarna, för att behovsanalys och aktiviteter ska komma närmare invånarna.

Tre behovsområden/processer för de kommande åren adresseras och beskrivs i den sammanfattande målbilden:

- Suicidprevention
- Barn och unga
- Samsjuklighet

I avsnitt 4 återges förslag på struktur för hantering av statsbidrag inom området. Man anger att det behövs en ökad lokal förankring och ett stärkt hälsofrämjande perspektiv, vilket kräver en annan struktur, tydligare uppdrag och uppföljning av effekter. Man beskriver att det utifrån den nationella

---

<sup>3</sup> [Uppdrag översyn av behov av länsgemensam samverkan kring psykisk hälsa och suicidprevention i Västra Götaland](#)

strategin behövs fortsatt analys. Därför delar man upp sitt förslag på struktur för hantering i två steg, som i denna text återges kortfattat:

1. De redan identifierade behovsområdena är utgångspunkten för det länsgemensamma och delregionala arbetet under 2025. Kräver
  - en delregional organisering för genomförande utifrån delregionala och länsgemensamma behov, samt en struktur för framtagande av uppdrag/aktivitet.
  - en organisering för att ta beslut om eventuella statsbidrag och tillhörande uppdrag, på delregional- och länsnivå, som även går att använda under kommande år. Varje länsdel får i uppdrag att ta fram en sådan struktur. Länsgemensam styrgrupp tas fram av parterna.
2. Varje länsdel, inom kommunalförbund med kommunerna respektive inom VGR, får i uppdrag att genomföra en behovsinventering för att fånga de lokala och länsgemensamma behoven utifrån nationell strategi. Förslag lämnas på hur behovsinventering skulle kunna göras, men det uppges inte finnas samsyn i arbetsgruppen i frågan.
  - Förslag 1: förbunden får i uppdrag att genomföra detta och att hålla ihop arbetet för både kommuner och regionen i länsdelen.
  - Förslag 2: VGR utser en eller flera personer i sin organisation som arbetar tillsammans med förbunden. I varje länsdel tillsätts sedan en lokal styrgrupp med representation på chefsnivå från parterna – kommuner och VGR.

Förslag lämnas också på hur en länsövergripande styrgrupp (chefsgrupp) med representation från parterna kan formas, och vilket ansvar den skulle kunna ta. Vidare beskrivs hur de processer och aktiviteter som beslutas sedan kan utföras av parterna, vårdsamverkan eller civila samhället. Aktiviteter ska ha ett tydligt uppdrag med tidsangivelse och hur aktiviteten ska följas upp. Till avsnitt 4 hör också två figurer med processbilder.

Den 6 mars 2025 ställde sig det politiska samrådsorganet SRO bakom förslag till fördelning av statsbidrag för 2025, samt att medlen rekvirerades av VGR<sup>4</sup>.

Den 21 augusti 2025 fick SRO skriftlig information i form av slutrapport Länsgemensam handlingsplan psykisk hälsa t.o.m. 2024.<sup>5</sup> Man fick också muntlig information om att delregional behovsanalys ska göras. Slutligen fick man också en redogörelse för upplägg för handlingsplan 2025, och tilltänkt organisering.<sup>6</sup> Här framgår vilka länsövergripande gemensamma forum som finns och som tillsatts:

- Politiskt samrådsorgan SRO
- Länsgemensam chefsgrupp psykisk hälsa och suicidprevention – samordnar, leder och tar beslut om prioriteringar i det länsgemensamma arbetet, och utser även tematiska arbetsgrupper vid behov.
- Länsgemensam arbetsgrupp psykisk hälsa och suicidprevention – med uppdrag från chefsgruppen att samordna det länsgemensamma arbetet inom området utifrån beslutade områden – har mandat att identifiera och genomföra aktiviteter utifrån beslutade områden.

Utöver det beskrivs vilket uppdrag kommunalförbundens egen arbetsgrupp har i att samordna området psykisk hälsa för kommunerna utifrån beslutade prioriterade områden, samt att fördela arbetsuppgifter

---

<sup>4</sup> [Beslutsunderlag - Statsbidrag psykisk hälsa 2025, SRO](#)

<sup>5</sup> [Slutrapport Länsgemensam handlingsplan psykisk hälsa, SRO 2025-08- 21.pdf](#)

<sup>6</sup> [Strategi för psykisk hälsa och suicidprevention i Västra Götaland - länsgemensam organisering](#)

kommunalförbunden emellan. VGR har för sin del beslutat att omhänderta den nationella strategin för psykisk hälsa och suicidprevention regionövergripande. Uppdraget från Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden är att ta fram en strategisk riktning och regional handlingsplan.

Den 16 oktober 2025 fick SRO information om – och ställde sig bakom – Läns gemensam handlingsplan 2025.<sup>7</sup> <sup>8</sup> Det framgick att målet för 2025 var:

- Etablera en långsiktig organisatorisk struktur för det läns gemensamma arbetet med psykisk hälsa i Västra Götaland, mellan Västra Götalandsregionen och de 49 kommunerna via kommunalförbunden.
- Färdigställda behovsanalyser i varje delregion och i VGR.
- Påbörja arbete med framtagning av en läns gemensam plan för psykisk hälsa och suicidprevention från 2026.
- Bevara, bygga och bredda tidigare aktiviteter inom ramen för det läns gemensamma arbetet för psykisk hälsa och suicidprevention.

Utgångspunkten beskrivs vara att en handlingsplan ska tas fram under början av 2026, som ska ligga i linje med strategins fyra övergripande mål och dess sju delmål. Syftet med handlingsplanen är att lägga grunden för det läns gemensamma arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention. Vidare ska den beskriva den långsiktiga läns gemensamma strukturen för det fortsatta arbetet inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

Kommunalförbunden och VGR beskrivs var för sig ansvara för genomförandet av delregionala, och i vissa fall lokala, behovsanalyser med tillhörande datainsamling och dokumentation. Dessa behovsanalyser kommer sedan att ligga till grund för den läns gemensamma handlingsplanen framåt.

Vad gäller uppföljning anges att den läns gemensamma chefsgruppen beslutar och ansvarar för uppföljning av handlingsplanen.

---

<sup>7</sup> [Läns gemensam handlingsplan 2025 - psykisk hälsa och suicidprevention, SRO 2025-10-16](#)

<sup>8</sup> [Beslutsunderlag - Handlingsplan psykisk hälsa 2025, SRO 2025-10-16.pdf](#)